

Foiaia românească

Vineri
6 august
1999

Anal II
Nr. 31

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ♦ Fondat în 1951 ♦ 8 pagini ♦ 20 forinți

„Am supraviețuit din împrumuturi și ajutoare”

Este cunoscut că numai românii din Ungaria nu i-a reușit nici în 6 și nici în 13 februarie a.c. să-și înființeze reprezentanța la nivel național, recunoscută și de guvern, anume Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria. În această situație electorii români și-au constituit Uniunea Autogovernărilor Românești din Ungaria,

organ care – deși cu competențe contestabile – a încercat să reprezinte interesele noastre. Oare cum a reușit? Pe această temă am stat de vorbă cu Traian Cresta, președintele U.A.R.U., care ne-a împărtășit câteva gânduri referitoare la activitatea depusă de acest organ de reprezentanță în perioada scursă de la înființare și pînă în prezent!

■ După constituirea Uniunii Autogovernărilor Românești din Ungaria (neavînd Autogovernare pe Țară), care au fost acele sarcini concrete pe care le-a elaborat conducerea U.A.R.U. și cum apreciați realizarea acestora?

– Voi încerca să răspund la întrebările Dumneavoastră, dar permiteți-mi o mică introducere.

Adică aș vrea să accentuez: la 13 februarie la Budapesta cei peste 90 de electori, reprezentînd 20 de autogovernări minoritare românești au decis înființarea Uniunii Autogovernărilor Românești din Ungaria. Proclamarea acestui for central a fost motivată prin urgenta necesitate a unui organ central coordonator, de conducere și de reprezentanță, care să-și revendice competențele și sarcinile înființării pe țară, a cărei înființare eșuase. Deci, la Budapesta s-a proclamat înființarea noului organ central, urmînd ca în decurs de o lună, la 13 martie, la Giula să fie convocată adunarea generală, unde s-a adoptat statutul, s-a ales conducerea noului organ. Numai după acest moment s-a putut trece la o activitate concretă.

Referindu-mă la întrebare, practic este vorba despre o activitate de patru luni de zile. Uniunea de la bun început a fost deschisă, am purtat dialog cu asociațiile civile, cu instituțiile românești, cu primarii localităților noastre, cu biserica.

În acest scurt timp în primul rînd s-a pus un accent pe asigurarea bunei funcționări a instituțiilor pe care le avem, accentuînd problema școlilor, adică a învățămîntului în general, a modului de finanțare, care nu e avantajos pentru școlile noastre cu un efectiv redus de elevi.

Pe de altă parte, a fost și importantă și asigurarea funcționării permanente a celorlalte instituții cu caracter românesc, de la bibliotecă pînă la asociații, formații culturale etc., care necesită bani. În acest sens am avut și câteva proteste, care au fost semnate la ședința pe țară, de directorii școlilor și primarii localităților unde se învață românește. În urma acestora am reușit să stingem „focul”, deci nici o școală unde se predă românește nu se va desființa...

Alt domeniu ar fi acțiunile și evenimentele concrete cu caracter pe țară și în mod concret acțiunile organizate sub egida Uniunii, desfășurate în această scurtă perioadă. La Giula s-au întrînit în cadrul festivalului „Perinița” formațiile școlare de păstrarea tradițiilor, iar la Löksháza a avut loc o întrînire a școlilor, întrînire în cadrul căreia s-a desfășurat „Cupa Prieteniei”.

Printr-un concurs înaintat la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național am reușit să asigurăm fondurile necesare pentru organizarea Zilei Culturale a Românilor din Ungaria, manifestare care după toate probabilitățile va avea loc la sfîrșitul lunii septembrie la Micherechi.

– Tot prin concurs am reușit să punem la cale un curs de perfecționare pentru activiștii autogovernărilor minoritare românești, ce va avea loc în România, la Moneasa.

– Neapărat trebuie să accentuez faptul că în aceste patru luni de zile am lucrat în condiții foarte grele. Uniunea noastră funcționează pe baza legii asociațiilor și nu a autogovernărilor, deci în munca de toate zilele și acest lucru a trebuit să-l luăm în evidență. Am început să lucrăm, dar nu am cunoscut fondurile care ne vor sta la dispoziție. Am trăit o perioadă cînd chiar și funcționarea ca atare a ajuns în pericol. Am supraviețuit din împrumuturi și ajutoare.

Pînă la urmă, după ce ne-am adresat printr-o scrisoare forurilor competente și premierului, am primit la sfîrșitul lunii mai a.c. pentru funcționare un fond de 2,5 milioane de forinți. Din acest fond ne străduim, să îmbunătățim ceea ce avem...

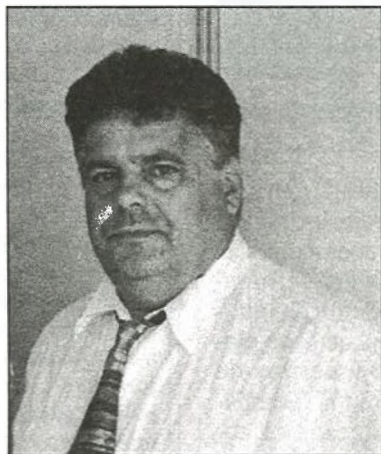
■ După o jumătate de an, în calitate de președinte, cum apreciați activitatea Prezidiului, luînd în considerare numărul mare de membri al acestuia, precum și faptul că mulți dintre ei nu știu românește?

– La acest capitol aș face o mică precizare, anume: nu sînt președinte numai de patru luni.

În ceea ce privește Prezidiul Uniunii, acesta este constituit pe criterii teritoriale, ca fiecare localitate, autogovernare minoritară română prin reprezentantul ei să-și remarce interesele locale. E drept că nu toți membrii Prezidiului vorbesc la perfecție limba română, dar acest fapt nu înseamnă că nu sînt buni români. Au fost cazuri cînd acești oameni au fost disprețuiți, în loc să fie sprijiniți.

■ După părerea Dv. este reușită, și se propune și pentru viitor, formula: un președinte și trei vicepreședinți responsabili pe resort? Care este modalitatea de comunicare și informare curentă între dumneavoastră? Are vreun avantaj faptul că aveți și un vicepreședinte din Budapesta?

– La dezbaterile structurii Uniunii s-a decis ca Uniunea să aibe un

președinte și trei vicepreședinți, cu toții responsabili pentru un domeniu aparte. Eu așa cred că această formulă e bună pentru că la sfîrșitul mandatului va fi mai ușor de apreciat că cine la ce s-a angajat și ce a reușit să realizeze...

Cu cei trei vicepreședinți de la început am dorit o colaborare reciprocă, armonioasă, bazată pe consens și bineînțeles am dorit ca această activitate să slujească interesele românilor din Ungaria.

Dar una e dorința, și altceva îți aduce viața...De altfel nici nu am avut timp să ne cunoaștem unul pe altul. În orice caz în problemele urgente ne-am contactat telefonic.

■ Ce fel de contracte a fost nevoie să semneze Uniunea cu Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” în vederea asigurării funcționării și acestea care și cît au costat?

– După ce la Budapesta și a doua oară a eșuat înființarea autogovernării pe țară, fosta conducere a acestui organ a fost nevoită cu data de 15 februarie – conform legii – să restituie bunurile mobile Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. Sediul (clădirea) din Giula și Budapesta a fost redat Agenției Proprietății de Stat (AVÜ), după toate acestea la sfîrșitul lunii martie au început tratativele între Uniune și Fundație cu scopul de a încheia un contract de închiriere a bunurilor mobile necesare pentru funcționarea liniștitoare a Uniunii. Acest contract a fost semnat între cei doi președinți la data de 21 mai, conform căreia Uniunea trebuie să plătească Fundației o chirie anuală de 175.000 de forinți.

■ Cum a reușit menținerea sediului din Budapesta și ce activități au avut loc acolo?

– Menținerea celor două sedii am reușit – la fel bunurilor mobile – prin

închiriere, care a fost semnată la 22 iulie a.c. între Uniune și Fondul Proprietății Naționale. Deci numai de câteva săptămîni dispunem oficial de aceste două clădiri.

■ După ce numai autogovernările românești din Capitală n-au sediu, credeți că în viitor acest sediu poate fi dat în folosință Asociației Culturale a Românilor din Budapesta și celor trei autogovernări românești?

– Pentru că activitatea autogovernărilor minoritare ca să corespundă normelor juridice și ca această activitate să fie eficientă, Legea pentru minorități obligă oficiile primăriilor, autogovernărilor așezărilor precum și a celor din Capitală să sprijine autogovernările minoritare.

Astfel nu înțeleg cum se poate întîmpla ca autogovernările minoritare române din Capitală să nu dispună de o încăpere, unde să-și poată desfășura activitățile. Atunci cînd – dacă informațiile mele sînt precise – fiecare autogovernare minoritară română din Capitală a primit de la primăriile cartierelor respective între 1,5–3 milioane de forinți pe cei 500 de mii forinți primiți din bugetul central.

De altfel darea în folosință a acestui sediu românilor din Budapesta este o chestie complicată.

Eu zic, s-ar putea reveni asupra problemei după constituirea autogovernării pe țară, fiindcă darea în folosință a acestui sediu va intra în competența adunării generale a autogovernării pe țară.

■ Sinteți mulțumiți cu componența și munca comisiilor Uniunii, precum și cu cea a Cabinetului prezidențial?

– Al treilea capitol al istoriei Uniunii noastre l-a însemnat înființarea comisiilor.

Într-un cadru normal – zic eu – nu se poate realiza o activitate concretă fără aceste comisii. De altfel misiunea comisiilor are două aspecte: unul de specialitate, iar celălalt aspect este legat de asigurarea democrației.

Din păcate comisiile noastre au fost înființate abia la 16 aprilie a.c., deci timpul a fost atît de scurt încît nu ne putem aștepta la minuni. În plus comisia economico-financiară nici nu a avut despre ce discuta pentru că Uniunea nu a avut pur și simplu fonduri. E drept, cîțiva membri ai comisiei au încercat să găsească sponsori pentru buna desfășurare a unor acțiuni. Comisia pentru învățămînt a contribuit la organizarea ședinței pe țară, care a avut pe ordinea de zi salvarea școlilor noastre.

În ceea ce privește și celelalte două comisii în limita posibilităților au încercat să pornească cu câteva inițiative.

De exemplu comisia de externe și-a ținut o ședință la Békéscsaba unde beneficiind de posibilitatea și cadrul asigurat de tîrgul internațional a încercat să adune la o masă antreprenorii români din Ungaria cu cei din România. Cabinetul Prezidiului a luat naștere conform statutului Uniunii și s-a întrînit o singură dată fiind convocat conform statutului.

■ Cum apreciați Legea modificată privind Drepturile Minorităților și dacă aceasta satisface interesele românilor din Ungaria?

Uniunea noastră a fost inclusă în pregătirea proiectului de modificare a Legii. Conform deciziei Prezidiului – de la bun început – am susținut părerea că nu sîntem de acord numai cu asigurarea posibilității de înființarea autogovernării pe țară, ideea în ceea ce privește înființarea pe nivel de Capitală nu am susținut-o. În această ordine de idei aș dori să mulțumesc munca domnului József Láy, depusă pentru modificarea Legii.

– Noua posibilitate – asigurată prin lege – a înființării autogovernării pe țară, – eu personal așa cred – că va însemna un salt calitativ, fiindcă rolul important al autogovernării este printre altele, asigurarea condițiilor exprimării spiritualității românești, într-un fel sau altul, asigurarea existenței tradițiilor pe care le avem încă, tradiții care înseamnă identitatea noastră. Practic astfel se va manifesta reprezentarea intereselor românității.

■ Cum și în ce mod vă pregătiți pentru ședința de constituire a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria?

Ședința de constituire a Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria va fi convocată de Biroul Național Electoral la data de 18 septembrie a.c. Deci organizarea și desfășurarea ședinței îi aparține Biroului. În schimb noi ne vom strădui să mobilizăm electorii noștri pentru această ședință ca la întrînire să fim prezenți în număr legal, fiindcă aceasta este ultima noastră șansă de a ne înființa o autogovernare pe țară, organ – care după cum am mai spus – are menirea de a reprezenta interesele minorității noastre. Eu sper că – după o reușită înființare – toată lumea își va găsi domeniul de activitate în care poate activa cu bunăvoință, unde ar trebui să lucrăm pentru și nu contra.

– km –

Bichiș – Ilfov

Protocol de colaborare

Cred că nu exagerăm când afirmăm că în ansamblul relațiilor dintre Ungaria și România în ultimele săptămâni și luni s-au accelerat contactele concrete, fapt de altfel îmbucurător pentru ambele popoare în general și pentru minoritățile din cele două țări în special. Această afirmație este concretizată prin diferite vizite reciproce, prin participarea la diferite manifestări cultural-științifice, prin schimbul de specialiști și nu în ultimul rând prin participarea a tot mai multor copii la taberele din cele două țări.

Și iată un nou exemplu concret: cu o săptămână în urmă, la 30 iulie, în reședința județului Bichiș, Békéscsaba, în cadrul unei festivități, s-a semnat un **PROTOCOL DE COLABORARE** între Autoconducerea județului Bichiș și Consiliul județean Ilfov, primul document încheiat între un județ din Ungaria și un județ din România de dincolo de Carpați.

În Protocolul semnat de cei doi președinți ai consiliilor județene, László Domokos și, respectiv Nicolae Radu se arată că părțile recunosc importanța cooperării între regiunile europene, că au intenție hotărâtă în depunerea bazei de cooperare de lungă durată în vederea încurajării și protejării dezvoltării cooperării economice, tehnice și culturale.

Scopul urmărit de conducerea celor două județe este ca prin informații reciproce să faciliteze asigurarea posibilităților de schimb de experiență profesional-intelectual, participarea la inițiative comune pe terenul relațiilor de afaceri, agriculturii, comerțului, învățământului,

culturii, sportului, turismului și administrației locale. În document se asigură o importanță aparte facilitării înțelegerii reciproce a locuitorilor celor două județe și aprofundării cunoștințelor despre modul de trai, cultura și tradiția lor.

În cadrul dezvoltării co-

cument se relevă dezvoltarea relațiilor între școlile generale și licee, între instituțiile superioare, inclusiv instituțiile de învățământ specializate, precum și între organizațiile de cultură și artă, ca muzee, biblioteci, grupuri artistice etc.

operării economice se prevede într-un mod accentuat schimbul de informații comerciale și de afaceri comune, organizarea expozițiilor comune, cât și crearea posibilităților de a participa la expoziții organizate de cele două părți, precum și cercetarea proiectelor comune referitoare la turism, mai cu seamă la turismul terapeutic și rural. La capitolul cultură, în do-

Pentru bunul mers al realizării sarcinilor prevăzute în acest document părțile au de gând să înființeze un grup comun de muncă ce va avea ca scop elaborarea propunerilor de activitate comună. Totodată părțile au căzut de comun acord să extindă colaborarea dintre ele și cu alte regiuni europene, în interesul de a realiza scopurile și obligațiile comune. — km —

CALENDAR

Stimați cititori și prieteni!

Continuând tradiția mai multor decenii, Editura de carte și presă „NOI” și de această dată pregătește editarea *Calendarului românesc*, ediția 2000. Ținând cont de popularitatea acestui almanah – în paginile cărui puteți citi comentarii, articole și reportaje despre viața românilor din Ungaria, scrieri cultural-științifice, literatură pentru adulți și tineret, umor, sport etc. – rugăm pe toți acei cititori – oameni de cultură, profesori etc. – care vor să contribuie la ridicarea nivelului acestei publicații de prestigiu să ne scrie și să ne trimită materiale până pe data de 15 septembrie 1999 pe adresa:

Editura de carte și presă „NOI”
(Calendar românesc 2000)

5700 GYULA,
Petőfi tér 2. sz.

Informații detaliate puteți afla prin telefon (06-66/361-789), fax (06-66/463-152) sau E-mail: foaia@gyula.hungary.net.

Cu mulțumiri anticipate,

Colectivul redacțional

Haiduci vechi și noi

Cuvântul *haiduc* se pare că a pătruns în limbile balcanice, poate și în limba maghiară, în timpul stăpînirii turcești. Rădăcina lui, *hai*, este nimic altceva decât interjecția *hai!*, *haida!* care înseamnă *mergi, du-te, vino*, cunoscută în română, greacă, sîrbă, albaneză, bulgară și chiar în dialectul venețian. Conform lucrării lui Lazăr Șăineanu, publicată în 1900, *Influența orientală asupra limbii și culturii române*, ca sens primar în turca osmanliie, interjecția reprezenta îndemnul cu care se mînau turmele de animale, în speță de boi. În limba maghiară, împrumutul a evoluat mai ales în acest sens și îl regăsim în termenii: *hajt, hajcsár*. E posibil ca și românescul *haiduc* precum și ungurescul *hajdú* să fi desemnat la origine pe cel care mîna turmele de vite, dar evenimentele istorice au influențat și de această dată aspectele limbilor, punînd între semnificat și semnificat distanțe care fac imposibilă reconstrucția sensurilor originale sau favorizează excesiv speculația.

Între cuvintele arhaice ale limbii române figurează și *haidû*, care însemna *bouar, păzitor de boi*, cuvînt folosit odinioară în Moldova și Muntenia, dar necunoscut în Ardeal. Cuvîntul maghiar *hajdú* și-a pierdut – ca și cel românesc – orice referire la cei care mînau turmele. Astfel a ajuns să definească în perioada feudalismului avansat, o anumită categorie socială „formată din rîndul iobagilor asupriți, care alcătuiesc un fel de trupe de rezistență armată îndreptată atît împotriva opresiunii nobilimii interne, cît și contra adversarilor externi.” (Pentru amănunte vezi lucrarea „Zsádány község története”, scrisă de dr. Makai Sándor, în care se găsesc și date referitoare la localitatea Jaca.)

În limba română, *haiduc* a rămas la semnificația de *răzvrătit*, parțial sinonim cu *hoț de codru, tîlhar*, cel care se ascunde cu ortacii în păduri, își face singur dreptate, fură de la cei bogați și împarte celor săraci, etc... Dar după această introducere pretențioasă totuși nu cu neînfricații haiduci ne vom ocupa ci cu exaltați aventurieri contemporani. Căci haiducii, practic, nici nu pot exista într-un regim democratic, într-un stat cu un cod de legi bine definite, cu instituții care-i apără pe cetățeni, silindu-i totodată să respecte aceste legi democratice. Rózsa Sándor și Bologu și Angyal Bandi și Toma Alimoș, cu caii lor, cu tot se leagănă astăzi la granița dintre literatură și istorie. În deceniile trecute, haiducii erau priviți ca un fel de comuniști „avant la lettre”, care prindeau bine în procesul de învățămînt, ei fiind în compunerile școlare întruchiparea oprimaților răzvrățiți contra asupritorilor claselor muncitoare, țărani înfrățiți cu natura, curați, civilizați, culti, care doresc progres și materialism dialectic... Era vorba, după cum ne amintim, de o ideologie, de un scop politic pe altarul căruia nu numai haiducii au fost jertfiți.

...Și acum – vă întreb – cu ce drept îi scoatem iar pe haiduci din balade și legende ca să-i comparăm cu tot felul de indivizi? Mai concret – ce are de-a face Ambrus Attila cu haiducii? Acest tip de comparație arată că societatea maghiară este încă tributară epocii realismului socialist, că se simte și acum oprimată de burghezia hrăpăreață, că degeaba călătorește azi clasa muncitoare în Spania și în Insulele Canare: pentru hoții autohtoni rămîn și pe mai departe comparațiile feudale balcanice, ei nu se ridică la ni-

velul capitalist al mafioților, al lui Rambo, al lui Rocky... Cu sprîncenele lui stufoase, împreunate, cu mersul lui legănat de portar de hockey, Ambrus Attila, sosit de la Miercurea Ciucului, probabil refugiat de sub jugul naționalist, și-a găsit occidentul din filme în patria-mamă, pe care s-a decis s-o ferească cu o nouă legendă, cea a secuiului însetat de dreptate, care nu se teme de lup, nici de poliție, nici de Dumnezeu...

Din ianuarie 1993, de cînd a dat pe gît primul pahar de whisky pe care scria „jaf”, pînă la 9 iulie anul curent cînd „s-a topit” din arest, acest tîlhar cosmopolit, în vîrstă de 31 de ani, pare să fi venit chiar la timp pentru a ne salva de plictiseală, pentru a-și bate joc de toate forțele de ordine și de totuși cîinii poliștiști din țară. Tandru, politicos și manierat, el a făcut ca în șase ani să dispară mai bine de 80 de milioane de forinți, pe parcursul a 26 de spargerii reușite, lăsînd în urmă flori, mici cadouri și un miros fin de „pălincă americană”. Mă îndoiesc însă că vrea să-și împartă milioanele cu săracii, sau că s-a apucat de „haiducie” din cauza asupririi nemiloase din timpul celor patru ani în care a muncit fără încetare pentru a-și cîștiga o pîine cinstită, cu crosa, pe gheață. Atunci de ce e comparat cu Rózsa Sándor? Probabil că lumea contemporană e însetată de legende iar aici, în estul Europei, legende pot veni cu avînt romantic numai din trecutul glorios al maselor avide de dreptate. Oamenii îl simt pe Ambrus Attila al lor, venit de jos, din popor, el nu se teme de nimic și de nimeni, îi trage pe sfoară pe poliștiști care ne amendează dacă am băut la volan și fură de la bancherii care încasează prime de milioane. Acest hoț reprezentînd tot ce am dori noi să fim, dar nu avem curaj. Cine știe, poate toate marile mituri s-au născut astfel! O manie alimentată de publicitatea comercială ne va distra cel puțin pînă la sfîrșitul verii. Tricouri cu inscripția *Free Viszkis*, băutură energizantă inspirată de isprăvile acestui Till Eulenspiegel născut în Carpați, film de aventuri dedicat carierei sale de spărgător galant, pagină web pe Internet, cu titlul *Viszkis International Fan Club* - iată cu ce poate fi dusă de nas buna credință a omenirii în preajma anului 2000. Și cum e de așteptat, epigonii nu au întîrziat să apară, adresîndu-se personalului înmărmurit al băncilor prădate cu un filozofic „Știți cine sînt; n-am nimic de pierdut!” și alte expresii stil *Forest Gump*.

Realitatea e însă tragică: acest om nu e haiduc, ci pur și simplu tîlhar, infractor și locul lui e după gratii. Cei cărora le e simpatic și strîng fonduri ca să plătească paguba produsă băncilor, nu știu dacă ar fi tot atît de îngăduitori dacă acest hoț le-ar fura portofelul sau bicicleta. Poliția dă din umeri neputincioasă și mă ia cu frig la gîndul că la aceste dovezi de incapacitate, păgubiții vor începe să-și facă dreptate singuri. De aici la haiducie nu e decît un pas. Eu sper ca haiducii să rămînă în epoca lor apusă, cu caii, cu flintele, cu pumnalele respective, poliștiști să nu se umple de penibil ca în *Police Academy*, la orice caz mai serios, și cît de curînd, un cetățean vigilent să primească milionul destinat celui care va da de urma lui „vischiș”. Bineînțeles, programul TV va fi mai plictisitor, ziarele de scandal mai puțin atrăgătoare, dar, încătușați în această lume civilizată, închiși între legile ei stricte, ne vom simți cel puțin pentru o vreme, cu puțin mai în siguranță... — mb —

La Budapesta

Concurenți din România

Recent s-a desfășurat la Budapesta o variată serie de programe culturale organizate de Károly Felkúti, membru al Asociației de Prietenie Ungaro-Române. La cel de-al VI-lea concurs de desene

pentru preșcolari din Bazinul Carpatic, copiii Grădiniței nr. 6. din Tîrgu Mureș au primit premiu special. La cel de-al VIII-lea festival de marionete al Bazinului Carpatic, au evoluat șase trupe din Româ-

nia, premii speciale fiind înmîinate ansamblurilor din Tîrgu Mureș, Reghin și Zalău. Trupele de păpușari au evoluat în fața publicului în zece instituții de cultură din Budapesta.

La Micherechi lucrările de restaurare exterioară a bisericii nu au mai suportat amânare

De vorbă cu părintele paroh Ioan Bun

Bisericile ortodoxe române din Ungaria, în general, se află într-o stare destul de tristă și gravă, din punct de vedere al construcției. În timpul comunismului nimeni nu s-a ocupat cu ele ca monumente istorice, iar preotul și credincioșii împărățiați nu aveau bani din ce să le restaureze. A bătut ceasul, a sosit ultima oră, când problema nu mai poate fi amânată. La Bătaia și Chitighaz s-au făcut deja intervenții serioase. În acest an se lucrează la biserica ortodoxă din Apateu și la cea din Micherechi. Cu această ocazie, am stat de vorbă cu părintele Ioan Bun, preotul misionar paroh din Micherechi.

– Părinte, ne puteți spune când au început lucrările de restaurare a bisericii ortodoxe române din Micherechi?

– Practic, în anul trecut au început aceste lucrări serioase, de restaurare. Lucrările de verificare și de constatare a stării clădirii s-au făcut încă anul trecut. Știam deja că problema principală va fi schimbarea acoperișului.

O echipă de specialiști în monumentele istorice au constatat după anumite cercetări că tot acoperișul, tabla inclusiv și lemnele trebuie să se schimbe, căci toată lemnăria scheletului este deteriorată. După ce în anul 1998 s-au făcut verificările și am reușit să adunăm o sumă mai considerabilă, în 1999 au început lucrările de restaurare. La începutul lunii iunie, Inspectoratul Monumentelor Istorice a trimis o echipă de constructori și pe responsabilitatea lor s-au început lucrările de descoperire apoi de

restaurare. Au dat jos acoperișul, au înlocuit lemnele, apoi au așezat tabla (amestec de cupru, aramă și cositor). Se spune că este un material foarte rezistent. După ce acoperișul este gata, urmează, cum vedeți, vopsirea turnului, zugrăvirea pereților din exterior. Din cauza igrasiei se schimbă și soclul, apoi se vopsesc toate ferestrele și ușile.

– Ne puteți spune, de unde are biserica dumneavoastră bani pentru aceste lucrări serioase?

– Da! Am câștigat bani, din mai multe surse. Trebuie să amintim că cei mai mulți bani i-am primit de la Guvernul României, de la departamentul din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, care se ocupă cu românii din afara granițelor, în frunte cu domnul ministru, secretar de stat **Viorel Badea**. Până acum, din partea Guvernului României au sosit 3 milioane de forinți. Episcopia noastră, având cont la Banca Internațională a Religiiilor, prin intermedierea acesteia a ajuns donația României la noi. Vi-ramentul s-a făcut în lei, apoi au fost schimbați în valută și apoi transferați în banca K&H din Giula. Apoi 1 milion de forinți am primit de la Oficiul pentru Minoritățile Naționale și Etnice. Trebuie să amintim că și Inspectoratul Monumentelor Istorice, încă în anul trecut ne-a ajutat cu 700 de mii de forinți, această sumă o vom primi și în acest an. Făcând cereri, am primit 100 de mii de forinți de la Asociația noastră locală și de la A.T.R.U.

– Putem întreba: de la credincioșii Parohiei cîți bani s-au adunat pentru restaurare?

– Biserica noastră, când au început lucrările, a avut un fond de un milion de forinți disponibili pentru lucrări. Apoi am făcut un apel către credincioșii mei, să sprijine reînnoirea bisericii, să contribuie la aceste mari renovări. Până la ora actuală suma adunată depășește un

milion de forinți, și pentru că munca nu s-a terminat, încă așteptăm donații și sprijin din partea credincioșilor.

– Episcopia noastră cu ce ajută aceste importante lucrări de restaurare?

– Într-o sedință a Adunării Eparhiale din anul trecut, s-a pus problema de a ajuta

Parohia din Micherechi și s-a votat o sumă de 500 de mii de forinți. Acești bani nu i-am primit din cauză că vicarul **Pavel Ardelean**, a încurcat destul de bine lucrurile, dînd explicații că acești bani numai pentru restaurarea cărților și icoanelor se pot cheltui. Și multe altele a mai spus, la urma urmei banii nu au ajuns la noi, cu toate că Adunarea Eparhială ne-a votat această sumă. Dacă banii ar fi ajuns la noi cu un an în urmă, ne-am fi folosit de ei, lucrările ar fi început mai devreme, dar tot amînîndu-se acest act, am pierdut posibilitatea de a primi această sumă!...

– Ați mai reușit să câștigați încă 500 de mii de forinți printr-un concurs, precum am aflat din cotidianul județean?

– Spre bucuria noastră, am aflat și noi din ziar acest fapt. Bani în însă nu au ajuns încă la noi, dar îi așteptăm, căci este nevoie de ei.

– Pe cînd așteptați terminarea lucrărilor?

– Nu forțăm nota. Refacerea totală a exteriorului Sfinței Biserici cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, se face cu grija credincioșilor. Și urmăresc toate momentele cu cea mai mare atenție, și eu personal sînt adînc impresionat, aștept cu nerăbdare terminarea acestor lucrări. După cum se știe, biserica noastră poartă cea mai frumoasă pictură monumentală – nou pictată – în stil bizantin. După terminarea lucrărilor și exteriorul bisericii va corespunde interiorului reușit. Sperăm că pe la sfîrșitul lunii septembrie totul va fi finalizat, iar cu ocazia hramului (8 noiembrie) putem chema și ierarhul nostru

pentru a sfinți biserica noastră în splendoarea ei, cum o dorim. După biserica din Bătaia și Chitighaz și cea din Micherechi în curînd va fi total restaurată, apoi pe un timp îndelungat această treabă va fi luată de pe umărul credincioșilor și al preotului paroh, pot să se roage liniștit Domnului.

– Părinte, după ce ați lucrat așa de mult, aveți planuri de viitor?

– Fără planuri nu poate trăi omul. Există două case parohiale, cea veche și cea nouă unde locuiesc eu. Cu sprijinul din partea României, dorim, să renovăm casa veche în întregime, să o transformăm într-un Centru Cultural Creștin în primul rînd pentru tineretul nostru din sat. În această clădire dorim să avem o bibliotecă creștină, dar și beletristică, reviste, publicații, material de studiu pentru tineret, prin care acesta să cunoască istoria bisericii noastre, istoria României, istoria și cultura neamului nostru creștin.

Dorim să realizăm o cauză cu aparatul audio-vizual, cu videorecordere, cu casete și cu calculatoare. Am primit pentru realizarea acestora promisiuni din partea Guvernului României. Sperăm că prin ajutorul Domnului se vor realiza aceste promisiuni. Odată cu crearea acestui spațiu, el ar putea deveni și locul catehizării copiilor școlari și ar fi locul de întîlnire al tuturor creștinilor ortodocși din Micherechi.

Așa să fie! Să vă ajute bunul Dumnezeu să realizați împreună cu credincioșii aceste planuri mărețe.

Șt. Oroian

Apel pentru participarea la concursul publicat de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”

Tematica concursurilor:

Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria” inițiază – din nou – un concurs în tematica următoare:

– **Activitatea legată de viața religioasă a comunităților, practică în limba maternă**

– **Pregătirea sau perfecționarea specialiștilor din viața culturală și publică a minorităților naționale și etnice.**

Termenul de înaintare a dosarului: 13 august 1999.

Decizia asupra rezultatelor: 9 septembrie 1999.

Dosarele de concurs trebuie înaintate pe baza unor formulare, împreună cu o anexă, care cuprinde un îndrumător. Formularele se pot procura: personal la biroul central al Fundației, Budapest V, str. Akadémia nr. 3., prin poștă, solicitînd formularul C5 din partea adresei: 1357 Budapest, Pf. 2., sau prin Internet: <http://W3.datanet.hu/~mnekk>

Important! Pentru fiecare program, pentru orice inițiativă trebuie concurat separat, pe un formular aparte.

Rugăm solicitanții ca la completarea formularelor și la întocmirea dosarelor să țină cont de cerințele cuprinse în îndrumător!

Dosarele de concurs înaintate incomplet sau completate greșit nu vor fi luate în considerare. La fel, dosarele ajunse cu întîrziere nu vor fi discutate, ci după ce se consideră nevalabile, ele vor fi anulate după trei luni. Dosarele nevalabile nu vor fi nici înregistrate, nici restituite, dar nici nu vom anunța solicitanții!

Vă rugăm ca dosarul de concurs să-i fie anexat și un timbru de 100 ft.

În ultima perioadă, Oficiul Muncii din județul Bichiș a întreprins la Micherechi tot mai multe acțiuni de verificare. În urma acestora, mai multe familii din sat au suferit amenzi serioase, fiind obligați să plătească sume dureroase din cauza angajării neoficiale, sau cum se zice „la negru” a cetățenilor români veniți la Micherechi să-și caute muncă și prin aceasta să-și rezolve cît de cît problemele materiale ale familiilor lor.

Asociația pentru Micherechi chiar și în programul său și-a propus ajutarea sătenilor prin înlesnirea circulației informațiilor. Urmărind acest scop, la 27 iulie, la căminul cultural din loc, închiriat pe bani, s-a organizat un forum sătesc pe tema problemei angajării cetățenilor români la muncile de producție a zarzavaturilor. Oaspeții forumului au fost revizorii **Miklós Dér** și **Zoltán Katona**, din partea Oficiului Muncii, deputatul în Parlament al circumscripției Șercadului, **Imre Tóth** și din partea poliției, **Ottó Puskár**. Reprezentanții Oficiului Muncii au vorbit despre condițiile angajării muncitorilor din țară și din România. Din

Muncă la negru

– Nevoia încalcă legea –

acestea a reieșit că angajarea oficială a cetățenilor străini este condiționată de aprobarea ofi-ciului, care trebuie solicitată cu cel mai puțin două luni înainte și mai este nevoie și de o viză specială, eliberată de ambasadele Ungariei din țările atinse în problemă. Condițiile, deci, sînt foarte riguroase, aproape e imposibil de a fi respectate, iar amenda pentru cei care nu respectă legea este piperată, minimum 12.500 de forinți de persoană.

Din partea auditorului au venit nenumerate întrebări și observații pe marginea unor fenomene într-adevăr curioase. Cetățenii români – cu munca și morala cărora de altfel sînt mulțumiți micherechenii – de ce sînt tratați uneori de oficialități ca niște animale? În mai multe cazuri aceștia au fost încuiați în celule și timp de 12 ore nu au primit nici de mîncat, nici de băut. Cei prezenți și-au exprimat indignarea față de cum se vorbește de „români” – astfel sînt categorizați cetă-

țenii români care se află la Micherechi – și au afirmat că tratarea conaționalilor din România, îi jignește și pe românii din Micherechi. Un alt fenomen curios este că deși pentru su-pravegherea a 72 de localități din județul Bichiș, Oficiul Muncii are 9 revizori, se întîmplă cînd într-o săptămîină de două sau chiar și de trei ori să se întreprindă verificări la Micherechi. La întrebarea în ce proporție este frecventat de revizori Micherechiul, față de celelalte localități din județ, nu s-au oferit date convingătoare. Gospodarii din sat presupun că incursiunile în Micherechi nu sînt întîmplătoare și s-au interesat dacă ofi-ciul are informatori din loc. Răspunsul a fost din nou nesatisfăcător, în general s-a negat existența acestor informatori, dar n-a fost exclus faptul că în unele cazuri sînt anunțați de localnici, însă aceste informații – în pofida zvonurilor – nu sînt răsplătite cu bani. Din plîngerile gospodarilor a mai reieșit că poliția

folosește uneori mijloace dure pentru descoperirea „muncii negre”. În mai multe cazuri au sîrit peste gardul caselor, au intrat în gospodării cu forța, fără nici o explicație, fapt care stîrnește indignare în sat.

Organizatorii forumului și-au exprimat convingerea că gospodarii din loc, în cele mai multe cazuri sînt presați de situația economică și de natura cultivării zarzavaturilor, muncă ce uneori nu permite ezitare în căutarea angajaților. Micherechenii respectă legea, ca și ceilalți cetățeni maghiari, și încălcarea regulamentelor nu este mai frecventă aici decît în alte părți, eventual cazurile descoperite sînt mai numeroase. Imre Tóth, deputatul în Parlament al circumscripției Șercadului, a informat auditoriul despre un plan deocamdată îndepărtat, care ar înlesni angajarea cetățenilor români din zona limitrofă cu granița Ungariei. Dar pînă atunci rămîne munca „la negru”, cu riscul amenzi, sau angajarea oficială a „românilor”, cale presărată cu obstacole și bariere legale aproape invincibile.

Ștefan Crâsta

Săcal

„...cu toții învață limba română...”

Grădinița de copii din comuna bihoreană Săcal funcționează în cadrul Centrului de Culturalizare cărui îi aparțin administrativ și alte instituții locale, ca: școala generală, căminul de zi al elevilor, biblioteca, toate acestea fiind îndrumate de directorul **Alexandru Trippon**.

Grădinița este condusă de **Etelca Pálfi**, fostă elevă a Liceu-

lui „N. Bălcescu” din Giula. De la dînsa am aflat despre situația generală, probleme și realizări caracteristice instituției.

– Ca și la alte grădinițe și noi ne străduim să desfășurăm o activitate instructiv-educativă cît mai eficace, în centrul atenției stînd întotdeauna copilul, pe care-l pregătim pentru școală și pentru viață. Sînt convinsă că satisfacem exi-

gențele prescrise, muncim din suflet într-o atmosferă familiară unde și prichindeii se simt de minune. – a-nceput să-mi povestească zîmbind conducătoarea. Cînd am pus o întrebare referitoare la condițiile materiale, zîmbetul a dispărut de pe buzele interlocutoarei mele:

– Știu că pretutindeni în țară, fiecare instituție dispune de din ce în ce mai puțini bani. Și noi resimțim lipsa fondului financiar. Cu Autogovernarea locală relația e foarte bună, însă aceasta „se zbate” de ani de zile cu un buget restrîns. Firește, cele strict necesare funcționării sînt asigurate, dar pentru realizări în plus nu sînt surse financiare. Din păcate, despre posibilitățile de înaintare a diferitelor dosare de concurs nu sîntem informați aici, „la capătul lumii”, astfel ne descurcăm cam greoi, cum reușim. Ultima oară – cam cu doi ani în urmă – am obținut 200 de mii de forinți de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, și ne-am procurat cîteva instalații electronice, precum: televizor în culori, video etc. La achitarea cheltuielilor a contribuit și Autogovernarea locală.

În iarnă am organizat un bal de binefacere, venitul (225 de mii de forinți) fiind al grădiniței. Din suma aceasta am cumpărat materiale didactice, sportive și jucării și am amenajat curtea grădiniței, precum vedeți.

Pe această cale le mulțumesc părinților pentru ajutorul permanent acordat cu prilejul diferitelor serbări sau excursii care sînt organizate anual și sperăm că relația noastră va fi armonioasă și în viitor.

– Româna se predă de mulți ani la Săcal – cu ce succes?

– Anul trecut am avut înscriși în cele două grupe 56 de copii, ceea ce dovedește că efectivul preșcolarilor săcăleni crește, lucru de care ne bucurăm foarte mult. Cu acordul părinților, cu toții învață limba română în cursul fiecărei zi a săptămîinii. Nu e ușor, dat fiind că în familie româna se vorbește mult prea puțin, astfel rămîne datorită noastră ca copiii să-și însușească cunoștințele de limbă de bază, pînă sînt înscriși la școală, unde de asemenea învață fiecare elev limba română.

În plus, chiar și programa de muncă e bazată pe o concepție de educare în spirit de păstrarea sentimentului de identitate, de cultivare a limbii române, de păstrare și promovare a tradițiilor locale, a tezaurului cultural-folcloric caracteristic naționalității românești de pe meleagurile noastre.

La despărțire, s-a accentuat și o doleanță: în ultimii ani, pe linia românească, activitatea instructiv-educativă din grădinițele noastre a rămas fără „gazdă”, fără consultant de specialitate, care pe vremuri a coordonat munca de fiecare zi, organizîndu-se ocupații-model, cursuri de perfecționare, care au contribuit la prosperarea activității, a schimbului de experiență – de care ar fi mare nevoie și azi....

– E. Bányai –

Pentru a IX-a oară

Trei zile de veselie la Giula

Cu săptămîni înainte s-a anunțat prin mijloace de telecomunicație, în presa scrisă și electronică, pe diferite foi volante ori afișe, tradiționala manifestare cultural-distractivă desfășurată timp de trei zile, la sfîrșitul săptămîinii trecute în jurul cetății seculare din Giula.

Zilele de veselie Serile „végvári” '99, organizate în primul rînd de antreprenorul, consilierul local **János Juhász**, au atras și de astă de mii de turiști, oaspeți, vizitatori sosiți din diferite localități ale țării, chiar și de peste hotare.

Cea de-a IX-a ediție a acestei acțiuni de mare amploare, a început cu o defilare spectaculoasă a participanților, printr-o cavalcadă a culorilor, muzicii, dansului și cîntecului, pornită din centrul orașului pînă la fața locului. A urmat deschiderea oficială prin cuvintele festive adresate oaspeților de primarul **László Dancs**. Printre aceștia au fost salutați călduros și cei sosiți din străinătate, reprezentanții din localitățile înfrățite: din Arad, Odorheiu-Secuiesc, Ditzingen, Krumpendorf și din județul Ilfov etc., cu care orașul bichișean de asemenea întreține relații de colaborare.

Timpul a fost solidar cu inițiatorii (cu excepția ploii de vreo jumătate de oră din după-masa ultimei zile), astfel cei interesați s-au bucurat de ofertele gratuite distractive, stîndu-le la dispoziție posibilități de recreare adevărată.

Tabelele specifice unui tîrg sau bîlci, mărfurile negustorilor au atras mii și mii de ochi curioși, în diferite locuri s-au desfășurat întreceri distractive, de iscusință.

Pe estrada ridicată la poalele cetății în continuu și-au dat concursul rînd pe rînd artiști amatori, formații culturale, echipe de dansuri populare, etc. printre care s-au numărat și păstrătorii de tradiții românești din Aletea (în imaginea a doua), care au prezentat cu succes dansuri locale.

Ca și în anii precedenți, veselia și de data aceasta a luat sfîrșit cu un foc de artificii – iar în anul 2000, precum se prevede, zilele de veselie vor dura timp de o săptămîină. Text: E. Bányai, fotografii: I. Kerekes

„Am terminat? Pot să plec?”

La Chitighaz, între 19-28 iulie, cu sprijinul Fundației Publice „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”, s-a organizat pentru a treia oară tabăra consacrată însușirii unui mod sănătos de trai. Inițiatorii și organizatorii taberei au fost **Judit Potocska Csonka**, conducătoarea bibliotecii locale și **Petru Sălăjan**, directorul Casei de Cultură din Chitighaz, care au fost totodată și conducătorii taberei. Dinșii au fost ajutați în munca organizatorică de bibliotecara **Maria Lengyel Pucece**.

În cursul săptămânii tabăra a primit, a găz-

coritoare și ceaiuri pregătite în comun. Aici trebuie să amintesc sprijinul acordat de Primăria locală și de părinți, care rînd pe rînd ne-au surprins cu cîte un coș plin de fructe și legume, cu cîte-un stoc de produse lactate.

Tot de această strădanie s-au legat programele sportive, responsabilul acestora fiind **Petru Sălăjan**. Participanții taberei, cu mare entuziasm, zilnic au făcut gimnastică, plimbări, au jucat tenis de masă și fotbal.

În timpul discuției cu conducătoarea taberei, în spatele nostru, se desfășura o „oră” de română dedicată animalelor. Se strecu-

duit și a instruit cam 30 de copii de la școlile generale din comună. Din informațiile primite de la bibliotecara **Judit Potocska Csonka** a reieșit realizarea unui bogat program:

– Scopul principal al nostru a fost ca să ajutăm copiii să-și petreacă cîteva zile în mod eficace, mulți copii plictisindu-se de la o vreme chiar și în timpul vacanței de vară. Am încercat să dăm taberei un caracter de lectură, de carte – determinîndu-ne în aceasta și locul taberei: biblioteca –, totodată un caracter bilingv, deci cu ocupații în limba română și limba maghiară. Aceste „ore”: curs de limbă, exerciții de limbă, citire expresivă, memorizări, concursuri au avut loc înainte de masă, iar după-masă am continuat cu celălalt bloc de ocupații, care s-au bazat pe diferitele domenii de artă și pe etnografie. Astfel, copiii au învățat cîntece populare românești și ungurești, jocuri populare, au desenat, s-au acomodat cu minuirea păpușilor și au vizitat Casa-muzeu din Chitighaz, evocînd cu ajutorul obiectelor expuse modul de trai, obiceiurile și meșteșugurile strămoșilor. În cadrul acestor ocupații am apelat la ajutorul unor specialiști ai domeniului, astfel: profesoara **Maria Ambrus** a ținut ocupațiile de citire și conversație în limba română, educatoarea **Magdalena Gurzău Sălăjan** a ajutat la ocupațiile muzicale, iar pictorul **János Csonka** a călăuzit copiii în lumea diferitelor tehnici de desen și pictură.

– Și cînd au învățat copiii cum să trăiască într-un mod cît mai sănătos?

– Mai întîi, servindu-le masa de trei ori pe zi – programele zilnic au început de la ora 9 și au durat pînă la ora 18.00 – ne-am străduit să le asigurăm mîncăruri cît de sănătoase, conținînd multe fructe și legume, multe ră-

rau pînă la noi poezii, cîntece, onomatopee. Cînd am chemat la mine două fete, mereu trăgeau cu ochii spre ceilalți, uitîndu-se la mine nerăbdătoare, cu întrebarea plutitoare pe buze: „Am terminat? Cînd putem pleca?”

Iuliana Stella Machhour mi-a povestit cît de plăcut și-a petrecut pînă acum vacanța participînd în această vară la trei tabere: la tabăra de lectură din Giula, la cea de dansuri populare din Chitighaz, la aceasta actuală, făcînd și o frumoasă excursie în România. Iulianei aici i-a plăcut mai ales diversitatea ocupațiilor.

Ana Sălăjan a participat la toate taberele de însușirea modului sănătos de trai organizate pînă acum. Ea mi-a vorbit despre excursiile făcute de data aceasta la Debrețin și la Szarvas. Au făcut o plimbare impresionantă în Parcul dendrologic (arborétum) din Szarvas, au călătorit cu vaporul „Katalin II”. La Debrețin au vizitat Biserica Mare Reformată și grădina zoologică.

– Ne-am simțit foarte bine în cursul taberei, seara mai că trebuia să fim alungați din sala bibliotecii – mi-a mai mărturisit Ana.

Săptămîna s-a încheiat la un foc de tabără, în jurul căruia au cîntat, au dansat, au evocat cele mai amuzante clipe petrecute împreună.

Cred că părinții acestor copii au putut fi liniștiți în această săptămînă din iulie, conștienți că nici o zi nu a trecut în zadar pentru copiii lor. Iar precum am aflat, organizatorii taberei vor încerca și peste un an să organizeze această tabără tradițională, bazată pe bilingvismul care caracterizează întreaga localitate.

– anra –

O săptămînă bichișeană

Copii din România în excursie la Giula

Cu cîteva zile în urmă, în jurul cetății seculare din Giula, am avut prilejul să stau de vorbă cu niște oaspeți sosiți din România. La invitația Asociației de Prietenie Ungaro-Române din județul Bichiș timp de o săptămînă au fost găzduiți cinci copii (însoțiți de cîțiva adulți) din **Tîrgu-Secuiesc** și **Borsec**.

În legătură cu scopul actualei invitații și decursul programului zilelor petrecute îm-

peților acasă, în familie, cum a fost de pildă familia mea sau familia **Gálik** din Giula. În orice caz m-am străduit ca oaspeții noștri să se simtă cît mai bine în aceste zile.

Spicuri din impresiile copiilor vor urma în continuare:

– Mi-a părut foarte bine de această ocazie. Nu mi-a venit să cred cînd am aflat că voi fi și eu printre cei cinci elevi norocoși. Eu

preună, în primul rînd am primit informații de la doamna **Margó Gyarak**, președinta Asociației bichișene, simpatizantă însuflețită a românilor din ambele țări.

– De ani de zile avem relații bune cu multe asociații din România, iar eu personal am foarte multe cunoștințe în țara vecină, chiar și românește pot să conversez puțin. Anul trecut, am început să învăț mai serios limba ca să mă descurc mai ușor în mijlocul prietenilor români.

La început relațiile au fost stabilite la nivelul adulților, dar încetul cu încetul s-au extins și între copii. Chiar succesul a fost lăudabil, cînd, de pildă, în 1997 ne-au vizitat tineri din Miercurea-Ciuc iar mai tîrziu s-au deplasat în România copii bichișeni. Fără intervenția vieții politice, zic eu că acestea sînt legăturile adevărate, sincere, tinerii avînd posibilitatea de a-și cunoaște reciproc țările, traiul, obiceiurile, gastronomia etc. În plus, e un prilej bun și pentru schimbul de experiență, pentru a descoperi noi prieteni, indiferent de naționalitate.

– De data aceasta, sper că cel puțin la fel ca în cursul anilor precedenți, vom reuși să ne apropiem mai adînc sufletește unii de alții, să nu ne gîndim la marea politică, ci la sentimentele noastre modeste care ne oferă clipe frumoase, pline de bucurii, de neuitat. Uitați-vă la acești copii, care poate pentru prima oară au trecut frontiera și li se pare de necrezut scurta excursie oferită de noi.

– Cred că programul, conform posibilităților modeste mai ales financiare e bogat și atractiv. Astfel pentru fiecare zi s-a introdus ceva nou, interesant: excursii la Chitighaz, Mezőhegyes, Bătonia, Giula, Vésztőmágor, Gyomaendrőd unde s-au vizitat monumentele istorice mai însemnate și locurile de agrement (biserică, muzeu, strand etc.). În caz că s-ar fi adunat mai mulți bani, programul putea fi și mai bogat, astfel la strandul giulan de pildă n-am intrat, negăsind ajutorul potrivit pentru achitarea cheltuielilor procurării biletelor de intrare. Neapărat aș mulțumi și pe această cale pentru sprijinul financiar-material oferit de Fundația pentru Tineret „Mobilitas”, Muzeul „Munkácsy” din Békéscsaba, Întreprinderea de Reglarea Apelor „Vízmu” din județ, brutăria „Burek” din Békéscsaba, Restaurantul „Party” (în frunte cu patronul **Gheorghe Marc**, vicepreședintele Asociației) din reședința județului Bichiș și Restaurantul „Horváth” din Giula. Deci am primit cîte o mîină de ajutor din aceste locuri iar niște familii s-au angajat la găzduirea oas-

de pildă sînt de origine română, alții sînt unguri, alții se trag din familii mixte, dar indiferent de origine, sîntem găzduiți, ospătați cu aceeași dragoste și cordialitate. Aproape nu pot face diferență care loc mi-a plăcut mai mult, mai ales că am fost pentru prima dată în Ungaria. În orice caz, sînt sigur că n-o să uit multe clipe, cum a fost și călăritul, de exemplu. (**Andrei Claudiu**, 12 ani, Tîrgu-Secuiesc)

– M-a mirat curățenia care e caracteristică peste tot și după părerea mea totul e așa de frumos aici. Îmi pare rău că ceilalți colegi de școală nu sînt alături de noi să se bucure și ei de locurile minunate. Chiar și cazarea, întreținerea ne-a uimit. Sîntem cazați la un cămin de elevi care mai mult seamănă cu un hotel! Îmi pare bine că am făcut cunoștință cu copiii de aici, ne-am împrietenit, le-am notat adresele și abia aștept să treacă și ei pe la noi. (**Renata Munteanu**, 12 ani, Tîrgu-Secuiesc)

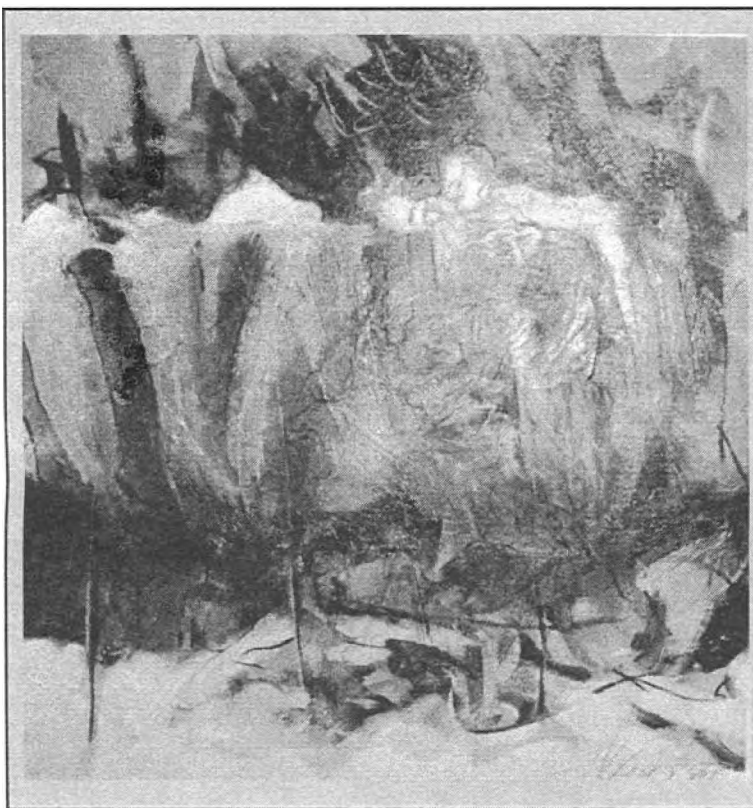
– Cînd am fost mai mică, am petrecut cîteva zile la Budapesta, unde avem rude. Chiar dacă acestea sînt localități mai mici, sînt foarte frumoase și curate. Nici nu găsesc cuvinte potrivite pentru a-mi putea exprima sentimentele de recunoștință că am fost aleasă și eu printre cei cinci elevi. Chiar și fratele meu care e în armată m-a învidiat! (**Anamaria Ráncz**, 12 ani, Tîrgu-Secuiesc)

– Aceste zile parcă ar fi zburat, așa de repede au trecut. Nu am avut timp de plictiseală, mereu ni s-a asigurat program chiar și distractiv. Seara nu vroiam să ne culcăm, parcă nu ne puteam sătura de bucuriile zilei. E prima ocazie că am venit în Ungaria și dacă voi putea, mă voi reîntoarce și altă dată, chiar și cu familia aș dori să vin. A fost frumos și de neuitat, mă voi reîntoarce acasă cu amintiri bogate pe care le voi povesti ore întregi celor de-acasă. (**Andrea Virginás**, 13 ani, Borsec)

Precum am aflat de la însoțitorii **Ecaterina Kató**, **Eva Bod**, **Aladár Farkas**, excursia a fost acceptată cu drag și de părinți, care au acoperit doar cheltuielile de transport al copiilor, mulțumindu-le și cu acest prilej tuturor organizatorilor pentru inițiativa nobile.

Într-o caniculă adevărată, m-am despărțit de musafirii noștri, făcîndu-le o fotografie în comun drept amintire, la despărțire copiii înrunindu-se într-un cerc, ascultînd cu interes date și informații despre istoria cetății, prezentate de **Iulia Olteanu**, membra Prezidiului Asociației.

– E. Bányai –

Cum am amintit în numărul trecut al săptămînalului, fiind prezent la două expoziții din Csongrád – am avut ocazia să fac cunoștință cu artiști plastici din Timișoara care participă la Șantierul de Artă plastică din oraș. Printre ei se numără și pictorul **Viorel Cosor**, vicepreședintele Uniunii Artiștilor Plastici din Timișoara. S-a născut la Sânicolaul Mare (locul natal al lui Béla Bartók), a absolvit Facultatea de ARTE PLASTICE, secția grafică a Universității timișorene.

După ce am făcut cunoștință, mi-a destăinuit că îi place aici, la Csongrád, se simte bine în cadrul acestui șantier internațional. Șantierul se află într-o livadă frumoasă pe malul Tisei, totul este plin de inspirație și e un adevărat leagăn al creativității.

Viorel Cosor e o personalitate deschisă, receptivă. Acum lucrează împreună într-un atelier cu artiști ve-

O întâlnire cu artistul plastic Viorel Cosor

niți din Polonia. Dar acest șantier îi dă posibilitate să se și retragă, să fie singur, să mediteze, dacă e cazul.

A adus pînze preparate de acasă, căci lucrează repede și impulsiv. Lucrează mai ales cu tehnică mixtă. Pe lîngă cele 5 pînze pe care le-am văzut mi-a mai arătat și desene din care radiază prospețime, ritm

impulsiv și certitudinea unui meșteșug stăpînit cu seriozitate.

Acest artist aproape de cincizeci, e maestru de prim rang, lucrează fără patos, așezînd lucrările pe pînză în complexitatea lor, așa cum sînt. Mi se pare că atacă părțile mici ale lumii prin care realizează, formează o sinteză riguroasă care este a lui, proprie.

În acest scurt timp pe care l-am petrecut împreună, în primul rînd lucrările, apoi personalitatea lui deschisă, m-au convins că trebuie să-l cunosc mai bine, să-i văd mai multe lucrări, mai de aproape...

Am rămas impresionat de picturile văzute în atelier. Revelația mea a fost întreruptă de ritmul dîndu-mi seara, de atmosfera seratei, dar senzația tablourilor văzute a rămas și azi vie în amintirea mea.

Șt. Oroian

Corul „Bellini” din Budrio la Giula

Săptămîna trecută, Primăria orașului Giula a oferit o posibilitate Corului „Pro Musica” de a lua legătura cu Corul „Bellini” din Budrio – oraș italian înfrățit cu Giula – care a făcut o vizită în orașul nostru. Corul „Bellini”, sosind în oraș sîmbătă, duminică înainte de masă a participat la Sfînta liturghie din catedrala catolică, luni a făcut cunoștință cu orașul Giula. Luni seara după vecernie, corul a susținut un concert religios în catedrala ortodoxă Sf. Nicolae, unde a fost salutat și binecuvîntat de Preasfințitul **†Sofronie**, episcop al Ungariei.

Seara a avut loc întâlnirea Corului „Bellini” cu Corul „Pro Musica”, la Restaurantul „Park”, în cadrul unei cine comune. Aici s-au cunoscut cei doi dirijori, conducătorii corurilor și coriștii. Au cîntat și au dansat împreună, convenind ca anul care vine cele două coruri se vor reîntîlni în orașul Budrio (Italia).

Mărti seara, pe scena Teatrului de Vară din Giula, în fața unui numeros public Corul „Bellini” a prezentat un concert de muzică corală. Cîntecele italiene, au avut succes în rîndul publicului giulan.

Șt. O.

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Augusztus 9. hétfő

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol sorozat) 9.35 Ficánkoló 9.45 Cigánykerék 10.15 Boks-suli 10.30 A Nap – Az élet tüze 10.55 Thalassa – A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.25 Nemzetiségi magazinok 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.55 Szívtipró gim (ausztrál sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Sorstársak 18.15 Mécse 18.40 Teljes napfogyatkozás...18.45 Mekk mester 19.00 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 A felső tízezer (am. film) 21.35 Tinédzserparti 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Szabad verseny 23.15 Amíg még élünk (angol sor.).

Augusztus 10. kedd

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.30 Benedek Elek meséi 9.40 Majomparádé 9.55 Feles Elek 10.05 Mondák a magyar történelemből 10.15 Boks-suli 10.30 A Nap – Az élet tüze 10.55 A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sor.) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Nemzetiségi magazinok (szlovén, német) 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.25 Kormányváró 16.55 Szívtipró gim (ausztrál sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Menedzser Jelfák 18.30 Teljes napfogyatkozás 18.35 Mesefilmek 18.50 Rabszolgasors (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Elképesztő övezet (amerikai sorozat) 20.45 Kérem a következőt! 21.00 Telemázi 21.25 Família Kft. 21.55 Hírek 22.00 Aktuális 22.20 Kenő 22.25 Világkép 23.05 Kír Royal (német tévéfilmsorozat).

Augusztus 11. szerda

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.30 Égbőlplottant mesék 9.45 Tűf-tűf elefánt 9.50 Telemán 10.10 Boks-suli 10.25 A Nap (sor.) 10.45 Magyarország 2000 11.20 Dél utáni éjszaka 12.00 Híradó 13.20 A „mediabiológus” 14.30 A pampák királya (brazil sorozat) 15.25 Nemzetiségi magazinok 16.15 A huszadik század nagy románcai 16.55 Szívtipró gim (ausztrál sor.) 17.45 Körzeti híradók 17.55 Gyerekszoba 18.05 Tűkörkép 18.35 Varjúdombi meglehetők 18.50 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Önök kérék! 21.00 Sötétség volt délelben 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 MM 22.35 Oroszország titkai (dokumentumfilm-sor.).

Augusztus 12. csütörtök

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.00 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.30 Ficánkoló 9.35 Zsebtűz 10.10 Lőnnrot meséi 10.20 Kézilabda-suli 10.40 Telemán 10.55 Thalassa – A tenger magazinja 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban 13.25 Együtt 14.25 A pampák királya (brazil sorozat) 15.20 Kincsestár 16.55 Szívtipró gim (ausztrál sorozat) 17.45 Körzeti híradók 18.00 Mária-köszöntő 18.20 Moldvai népi imádságok 18.35 Játék határok nélkül – Előzetes 18.40 Mikrobi 18.55 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok (sor.) 20.30 Ki marad a végén? 21.00 Lehetetlen? 21.40 Klip-plusz 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.35 Gyógytatószék (kanadai-angol-fr. film).

Augusztus 13. péntek

5.57 Hajnali gondolatok 6.00 Szabadság tér 9.00 Bor és hatalom (spanyol film) 9.35 Szimat Szörény 10.05 Lőnnrot meséi 10.20 Kézilabda-suli 10.35 Telemán 10.50 Kisimbisz, pengő hús 11.30 A homok titkai (brazil sorozat) 12.00 Híradó 12.30 Szerelmek Saint-Tropez-ban (francia sorozat) 13.30 Csillagok égen és földön (amerikai sor.) 14.15 Jelfák 14.25 Kincsestár 16.00 Körzeti magazinok 17.00 Égygyűrk 17.30 Téka 17.45 Körzeti híradók 18.00 Ablak 18.50 Rabszolgasors (brazil sorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vágyak földje (francia sor.) 21.00 A betörés nagymestere (francia film) 22.35 Hírek 22.40 Aktuális 23.00 Kenő 23.05 Amíg még élünk (angol sorozat).

Augusztus 14. szombat

6.00 Aranyfűst 8.00 Hol-mi? 8.30 Jó reggelt adj, Istenem! 8.40 Pityke 8.40 Minimanók 9.00 Cimbora 9.55 Grant kapitány gyermeki (szovjet sor.) 11.05 Visszatérés Edenbe (ausztrál sor.) 12.00 Hírek 12.05 Euro-percek 12.15 Nyitott Stúdió 12.35 TS – Forma-1 Magyar Nagydíj. Időmérő edzés 14.10 Gazdát keresünk 14.45 A miniszterelnök (komédia) 15.55 Delta 2000 16.25 A Századunk Műhelyéből 8. 16.45 Játék határok nélkül 17.05 Gazdag és különös (angol film) 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárása 19.25 Játék határok nélkül – Előzetes 19.30 Híradó 20.00 Műgyűjtők és kalandorok előnyben (angol film) 22.00 Fák, Virágok, Fény (emlékműsor Schöck Ottórról) 22.50 Kenő 22.45 A titokzatos telefonáló (ír film).

Augusztus 15. vasárnap

6.30 Gazdagképző 7.00 „Így szól az Úr!” 7.05 Zöldkalap 7.25 A te mozid 9.30 TS – Forma-1 Magyar Nagydíj 10.00 Tévémagiszter 10.55 Honvédcsaták 11.25 Tranzit 12.00 Hírek 12.10 Szerencsepercek 12.40 Gazdátév (magazin) 13.05 Örömhír 13.30 TS – Forma-1 Magyar Nagydíj 16.10 A Loretto (cseh kisfilm) 16.35 Csillagok égen és földön (amerikai sorozat) 17.25 Úton (magazin) 18.00 Grand Canyon: A dinoszauruszoktól a völgyzáró gátakig (angol dokumentumfilm) 19.00 A Hét 20.00 Játék határok nélkül 21.30 Pávák tavasza (angol minisorozat) 22.25 Hangszál(l) 22.50 TS 23.25 11 után.

Programul
TV2A TV2
műsora

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 A nagy hazardőr 5. (amerikai western-film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sorozat) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sorozat) 19.55 Észak és Dél (amerikai kalandfilmsorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Hirosima (német-amerikai dokumentum-játék) 0.20 Kuk@c 0.50 Premier 1.15 Vers éjfélt után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 A nagy hazardőr 6. (amerikai western-film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai-amerikai sor.) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Xena (amerikai fantázia-sor.) 20.50 Időszaru (amerikai sorozat) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szép új világ extra. Hirosima (német-amerikai dokumentum-játékfilm) 0.05 A tudás titkai 0.30 Vers éjfélt után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 A nagy hazardőr visszatér (amerikai westernfilm) 12.20 Éjtel / nappal. Teljes napfogyatkozás élőben 13.30 Stefanie (német sor.) 14.35 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.05 Baywatch (amerikai akciófilm-sor.) 15.55 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Friderikus szuper show 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Teljes napfogyatkozás (francia film) 0.25 A Duna krónikája 0.55 A tegnapi csodái 1.20 Vers éjfélt után.

5.50 Faluvilág 6.00 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.25 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 A nagy hazardőr visszatér (amerikai westernfilm) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Forró nyomon 20.50 Rex felügyelő (német-osztrák film) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Forrongó világ (am. sor.) 23.55 Follow me! 0.25 Segíts magadon! 0.50 Vers éjfélt után.

5.50 Faluvilág 6.20 Reggeli kiadás 7.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 TV2 Matiné 10.00 Brooklyn-híd (am. sor.) 10.35 Kakuk! 10.55 Közvetlen ajánlat 11.20 Mindent tudni akarok! 11.25 Plusz 11.50 A papa egy csoda (francia film) 13.40 Stefanie (német sor.) 14.45 Gazdagok és szépek (amerikai sor.) 15.10 Baywatch (amerikai akciófilm-sorozat) 16.00 Sunset Beach (am. sor.) 16.45 Kassandra (venezuelai sor.) 17.40 Luz María (dél-amerikai sor.) 18.30 Tények 19.00 Szerencsekerék 19.30 Marimar (mexikói sor.) 19.55 Halál-ostó harcos (amerikai akciófilm) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.30 Szeszélyes éjszakák. Vesztség (amerikai thriller) 0.15 Vörös cipellők 3. (amerikai erotikus film).

6.00 Gyökereink 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.45 Az ifjú Superman kalandjai (amerikai sor.) 11.15 Gimidili (amerikai ifjúsági sorozat) 11.45 Partytév 12.45 Slágerlista 13.15 Madison (kanadai ifjúsági film) 13.45 Miért éppen Alaszka? (amerikai sor.) 14.35 Sögun (amerikai kalandfilmsorozat) 16.15 A gonosz Jim (amerikai western) 18.00 Szerelmek első látásra 18.30 Tények 19.00 Herkules (amerikai fantáziasorozat) 20.00 Megint 48 óra (amerikai akciófilm) 21.50 A csend kódja (amerikai akciófilm) 23.40 Meghökkenő találkozások (amerikai sorozat) 0.10 Elke (amerikai erotikus film).

6.00 Reggeli gondolatok 6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 10.40 Családi kötelékek (amerikai vígjáték) 11.05 Csipkerózsika (amerikai mese) 12.45 Lacikonyha 13.10 Titokzatos természet (amerikai természetfilm-sorozat) 13.55 Hurra, utazunk! (utazási magazin) 14.20 A hegyi doktor (német sorozat) 15.10 A búvész (amerikai bűnügyi film) 16.10 MacGyver (amerikai sorozat) 17.05 A Szuper csapat (amerikai kalandfilm-sorozat) 18.05 Mission Impossible – Az akciósport (angol akciófilm-sorozat) 19.00 Napló 20.00 Anyja fia (amerikai thriller) 21.50 Knight Rider Team (amerikai akciófilm-sorozat) 22.50 Gó! Gó! Gó! 24.00 Eszkimó asszony fázik (magyar film) 2.00 Premier 2.25 Vers éjfélt után.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Antenna (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 A második csók (fr. sor.) 16.10 Sliders (am. sor.) 16.55 Mire gondolkodok? 17.00 Time Trax – Hajtsza az időt (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 SeaQuest DSV – A mélység birodalma (amerikai sci-fi sor.) 20.45 A bozontos eb visszatér (amerikai vígjáték) 22.15 Híradó 22.35 Pusszantlak, drágám! (amerikai filmsorozat) 23.00 Kész átvérés 23.30 Pont hu 24.00 Fókusz (ism.) 0.30 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 A Dunánál 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Sliders (am. sor.) 16.55 Mire gondolkodok? 17.00 Time Trax – Hajtsza az időt (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Az igazságosztó (amerikai akciófilm-sorozat) 20.45 Gátlástalanul (német krimi) 22.25 Híradó 22.40 Pusszantlak, drágám! (am. filmsorozat) 23.10 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 0.10 Fókusz (ism.) 0.40 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.05 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.05 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.40 Második csók (fr. sor., ism.) 11.05 Televásár 11.35 Pont hu (ism.) 12.05 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 Time Trax – Hajtsza az időt (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Medicopter 117 – A légi mentők (Német akciófilm-sorozat) 20.45 Halálós érintés (amerikai akciófilm) 22.25 Híradó 22.40 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 23.10 Dóra mozija 23.40 Mesék a kriptából (amerikai horror sorozat) 0.05 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.15 Rajzfilm Klub (ism.) 10.00 Az első csók (fr. sor.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.25 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Dóra mozija (ism.) 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sci-fi sor.) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 Time Trax – Hajtsza az időt (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Cobra 11 (német akciófilm-sorozat) 20.45 A Magnum ereje (amerikai akciófilm) 22.50 Híradó 23.05 Pusszantlak, drágám! (amerikai filmsorozat) 23.35 Megdöbbentő világ – Riporterek Klubja 0.35 Fókusz (ism.) 1.05 Divatklip.

6.30 Reggeli (információs magazin) 9.00 Recept Klub 9.10 Rajzfilm Klub (ism.) 10.10 Az első csók (fr. sor., ism.) 10.25 Második csók (fr. sor., ism.) 10.50 Klip Klub 11.10 Televásár 11.40 Bibliai kalandok 12.10 Paula és Paulina (ism.) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Televásár 14.00 Klip Klub 14.25 Rajzfilm Klub 15.10 Az első csók (fr. sor.) 15.40 Második csók (fr. sor.) 16.10 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (amerikai sci-fi sorozat) 17.00 Mire gondolkodok? 17.05 Time Trax – Hajtsza az időt (am. sorozat) 17.50 Mire gondolkodok? 17.55 Paula és Paulina (mexikói sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Fókusz 19.50 Csilliz 20.45 Don Camillo (olasz vígjáték) 22.50 Híradó 23.05 Pusszantlak, drágám! (am. sor.) 23.35 Erotikus fantáziák (amerikai erotikus sorozat) 24.00 Életvesztélyben 1.00 Fókusz (ism.) 1.30 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyökklub 10.45 Csörre töltve 11.15 Mágusok (ausztrál- lengyel sor.) 11.40 Mire gondolkodok? 11.45 Bravo Tv 12.45 RTL Klub Road Show 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Kedvenc magazin 13.30 Orvadások (amerikai kalandfilm) 15.20 S. O. S. Titanic (angol kalandfilm) 17.05 Kung-fu (amerikai sor.) 17.55 Mortal Kombat Conquest (amerikai akciófilm-sorozat) 18.40 Reklám 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.35 Galla-mappa 20.00 Apád, anyád idejőjön! 2. (amerikai vígjáték) 21.35 Stephen King: Langolierok – Az idő fogságában (amerikai thriller) 23.10 Híradó 23.25 World Music Awards 1998 (popzenei gálaműsor) 0.40 Fókusz plusz 1.00 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság! (francia ismeretterjesztő sor.) 7.00 Kölyökklub 10.55 Csörre töltve 11.25 Mágusok (ausztrál- lengyel sor.) 11.55 Mire gondolkodok? 12.00 Hokkaido urai (angol természetfilm) 12.55 Mire gondolkodok? 13.00 Hírek 13.10 Knight Rider (amerikai film) 14.05 Veszélyes ügy (amerikai krimi) 15.40 Linda 17.00 Orangyalok (olasz film) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 Ahol a víz az úr (amerikai akciófilm) 21.35 Igaz történetek: Ébredés (amerikai film) 23.15 Híradó 23.30 Antenna (euro-atlanti magazin) 24.00 Hokkaido urai (angol természetfilm, ism.) 0.50 Akták (ism.) 1.10 Divatklip.

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

11.00 TVR Info 11.05 Serial. Ivanhoe 12.00 Ecclesiast '99 12.30 Medicina pentru toți 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Ecoturism 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Serial. Preotul și circumărița 20.50 Studioul de Film TVR Cinema prezintă: Memorialul Timișoara – Decembrie 1989 21.50 Ordinea publică 22.05 Jurnalul de noapte 22.30 Planeta Cinema 23.10 Înfinirea de la miezul nopții.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Dintre sute de catarge 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 De dor... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.10 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Preeclipsa. Ce o să vedem mâine? 21.00 Telecinemateca. Lege și harababură 22.45 Jurnalul de noapte 23.00 Nodul Gordian 23.45 Estival Jazz.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 Eclipsa '99 în direct. Emisiune magazin 14.00 Concertele Golden Brau (R) 15.00 Pro Patria 16.00 Video-disc folcloric 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Eclipsa '99 21.00 Luniano Pavarotti, în exclusivitate pentru TVR 21.30 În compania vedelor. Cliva James 22.25 Jurnalul de noapte 22.40 Videotea de Aur. Starea de fericire 23.50 Bucuriile muzicii.

6.00 Matinal național 8.30 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Philippe Soupault la Tunis 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Convieliuri 16.00 Vatra cinetelor noastre 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 17.55 Rezultatele tragerilor Super Loto 5/40 și Expres 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.30 Concert extraordinar: Luciano Pavarotti în România 21.30 Cu ochii'n 4 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Pariul Trio 22.35 Film. Plăcerea distruge 0.15 Bijuterii muzicale.

6.00 Matinal național 8.00 Matineu de vacanță 10.00 TVR Cluj-Napoca 11.00 TVR Info 11.05 TVR Iași 12.00 TVR Timișoara 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 TVR Craiova 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 De la lume adunate... 16.30 Serial. O familie ciudată 17.00 TVR Info 17.10 Voie bună la TVR, cu Golden Brau! 18.00 TVR Info 18.05 Corect! Prezintă Cosmin Ionescu 18.10 Serial. Sunset Beach 19.00 Jurnal 19.45 Camera misterelor 20.00 Film. Americanul 21.30 În așteptarea lui Pavarotti 21.40 Călător în Țara Eclipsa 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Concertele Golden Brau 23.25 Cinematograful de noapte. Fata din cadillac.

6.00 Matinal național 7.30 Desene animate 8.00 TVR Info 8.05 Serial. Povești de adormit copii 8.30 Film. Duhul lămpii 10.00 Înfinirea de simbătă 12.00 Din albumul celor mai frumoase melodii populare 12.30 A doua alfabetizare 13.00 TVR Info 13.10 Arca... Marine ancorează în Țara Oglinzilor 15.10 Careul cu... 5 ași 16.20 Lumea de mine. Serial. S. F.: Star Trek 17.20 Săptămîna sportivă 18.00 Telediclopedia 19.00 Jurnal 19.30 Serial. Farmece 20.20 Film. Stăpînul jocului 21.50 TVR Info 21.55 Vedete în concert. Status Quo 23.20 Rock Pop Bazar.

6.00 Lumină din lumină 7.00 Desene animate. Personaje celebre 7.30 Desene animate. Ursulețul Winnie 8.00 TVR Info 8.05 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 10.00 Viața satului 12.00 Tezaur folcloric 13.00 TVR Info 13.10 E șansa ta! 15.20 Direcția Știri prezintă: Atlas. Mozaic internațional 15.45 Serial. Mistere și minuni 16.30 Super Gol Show 17.15 Duminica sportivă 17.30 Serial. Ivanhoe 18.50 Tragerile Loto Special 6/49 și Noroc 19.00 Jurnal 19.30 Șapte zile în România 20.00 Film. Greșelile inimii 21.45 Serial. Vizitatorul 22.30 TVR Info 23.05 Pariul Trio 23.10 Dintre sute de catarge.

Vineri, 6 august

Sâmbătă, 7 august

Duminică, 8 august

Luni, 9 august

Marți, 10 august

Miercuri, 11 august

Joi, 12 august

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune radiofonică în limba română

9 AUGUST, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 11.00 Montaj de muzică populară - redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

10 AUGUST, MARȚI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 10.45 Oameni celebri români - serial 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

11 AUGUST, MIERCURI (redactor: Rita Ruja)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Tineri bapțiști români în tabără la Brădățel - reportaj 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport - rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangardă, „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

12 AUGUST, JOI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Avangardă, „Ecranul nostru” 11.00 „Lumea femeilor” 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămânii de Edda Illyés 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

13 AUGUST, VINERI (redactor: Anamaria Brad)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 „Oameni care au fost...” - muzică, artă, literatură - serialul Elenei Munteanu 11.20 Actualități la românii din Banatul Sârbesc - relatează Cornel Mata din Vršet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România - relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista presei „Foaia Românească” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 AUGUST, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al

adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” - emisiune muzicală pentru tineret 15.00 „Pe undele Europei” - emisiune euroregională realizată de studiourile din Timișoara și Seghedin 15.58 Încheiere.

15 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.00 Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.00 „Lumea femeilor” (reluarea emisiunii de joi) 15.30 Retrospectiva evenimentelor politice ale săptămânii - program preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00-19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrecin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru: 11 august 1999 (MTV1 ora 13.50)

reluare: 12 august 1999 (MTV2 ora 17.25)

Ediția magazinului românesc de televiziune din săptămîna viitoare, pe lângă știrile și informațiile actuale va oferi telespectatorilor două reportaje mai lungi.

Convorbirea cu veșnica profesoară - chiar dacă deja își petrece zilele de pensie - Lucia Borza se anunță interesantă, cum este și personalitatea lui tanti Luci. Doamna Borza a surprins cititorii cu un nou volum propriu, cu un glosar, o culegere de expresii cu titlul: „Graiul românilor din Chitichaz”.

Un reportaj mai detaliat va călăuzi telespectatorii dornici de a fi împreună cu tineri, într-o tabără desfășurată la Seghedin, în care membrii redacției emisiunii radiofonice „Liceenii”, cu ajutorul colegei noastre Eva Iova, au făcut cunoștință cu cele mai importante elemente baze ale ziaristicii românești din Ungaria.

Realizator: Ștefan Crăsta; Redactori: Aurel Becan, Tiberiu Boca; Redactor-știri: Eva Iova

Știați că...

... molidul sau moliftul poate atinge vârsta de 500 de ani? El are o coroană în formă de piramidă și poate ajunge la o înălțime de 50 de metri?

... prima avocată din lume a fost o româncă? Ea se numea Elena Bilcescu și și-a făcut intrarea în baroul avocaților din București în 1880.

... cea mai veche băutură alcoolică din lume se află în China? Este vorba de vinul găsit în mormîntul unui împărat din dinastia Zhongshan (475-221 î. Ch.), expus ulterior la un muzeu din Beijing.

... mulți cercetători au ajuns la concluzia că cele mai mari insule ale arhipelagului Moonzund din Marea Baltică au tendința să se contopească? După opinia lor în circa 2000 de ani aici va exista o singură insulă mare.

La Giula s-a redeschis

Restaurantul „Pescarul”

Cunoscutul oraș balneoclimateric din sud-estul Ungariei, Giula, s-a îmbogățit cu un nou complex ospitalier: în incinta băilor, str. Part nr. 3, a fost dat în folosință restaurantul „Pescarul”, cu o grădină de vară și un minihotel cu 10 camere dotate cu aparatură corespunzătoare zilelor noastre (tv, telefon, etc.). Acest complex asigură oaspeților dornici să-și petreacă zilele de odihnă în Giula alături de specialități de pește și un sortiment bogat cu preparate culinare maghiare. **Informații detaliate se pot afla la telefonul: 00-36-66/466-303.** Vă spunem: bine ați venit la noi și poftă bună!

Ultimul eveniment astronomic al secolului:

ECLIPSA TOTALĂ DE SOARE

La 11 august, în jurul prînzului, vom fi cu ochii pe cer! Și din zona județului nostru va fi vizibilă eclipsa de soare, o curiozitate unică, o ocazie pe care nu orice muritor o are în cursul scurtei sale vieți. În decursul unui an au loc cel puțin două, cel mult șapte eclipse de lună sau de soare. Cele mai multe sînt parțiale. Eclipsele de lună sînt mai cunoscute, dispariția unei părți sau în totalitate a astrului nopții a dat naștere la multe credințe populare, conform cărora, cu o anumită periodicitate vircolacii mînîncă Luna. Eclipsa de soare a produs totdeauna panică printre pămînteni, deoarece această stea, considerată de astronomi ca mijlocie, cu diametrul ei de numai 1,4 milioane de kilometri, reprezintă pentru Terra însăși energia necesară vieții. În anul 2137, înainte de Cristos, la 22 octombrie, împăratul Chinei a fost martorul unei eclipse totale de soare vizibile din țara sa, eclipsă despre care suveranul nu a fost înștiințat de cei doi astrologi ai curții. Imediat a poruncit să li se taie capul... În zilele noastre, toată lumea a auzit despre eclipsă, astronomii au calculat cu exactitate durata ei, au stabilit că nu va produce nici un fel de pagube. Deși se apropie anul 2000, cu toate temerile legate de sfîrșitul lumii, bucurați-vă liniștiți de acest eveniment unic, căci soarele va străluci mai departe cel puțin încă patru miliarde de ani... Dar încă o eclipsă totală de soare, noi, cei de azi, nu avem șansa fizică să mai admirăm. Cumpărați ochelari speciali, care nici nu sînt ieftini - eclipsa, ca orice în zilele de azi, nu e în cinste, nu se dă gratis - și miercuri, 11 august, fiți cu ochii pe cer. Vizionare plăcută!

Grădina - micul nostru Paradis

Mulți iubitori ai florilor de apartament și de grădină se plîng că „nu au noroc de violetele de Parma”. Ce secret au cei care au colecții de violete de toate culorile și care se bucură aproape pe tot parcursul anului de florile lor fascinante? Răspunsul este de-a dreptul dezarmant: îngrijire corespunzătoare! Mai concret?

- Violeta de Parma este o plantă iubitoare de apă, dar, paradoxal, udarea excesivă și lipsită de pricepere duce la putrezirea tulpinilor și a rădăcinilor, chiar și a frunzelor. De aceea e bine ca o parte din apa necesară, planta să și-o procure de la baza ghiveciului, din farfurie-suport.

- În doze mici, Violeta de Parma poate fi udată și de sus în jos, dar cu atenție, să nu se stropască frunzele și apa să nu staționeze pe ele, deoarece acestea se pătează sau putrezesc.

- Apa de udat trebuie să fie la temperatura mediului ambiant, deci e bine să fie păstrată într-un recipient și folosită cînd e nevoie, în acest scop.

- Vasul în care se plantează Violeta de Parma trebuie să fie mic atît în diametru, cît și în înălțime.

- Anual, primăvara, planta trebuie schimbată în pămînt nou, preferabil de turbă.

- Necesită locuri foarte luminoase, dar nu în bătaia soarelui, temperatura ideală fiind, vara, de 18-22 °C, iar iarna de cel puțin 12 °C.

MICA PUBLICITATE

Magazinul Nyisztor din centrul comunei Micherechi

Vă așteaptă cu un sortiment bogat de produse alimentare la prețuri accesibile. Tot aici se pot procura folii din polietilenă și material plastic la prețuri convenabile.

Așteptăm cumpărătorii noștri la adresa:
**Micherechi, str. Kossuth nr. 105.
Tel.: (66) 375-038**

Există în Giula un loc unde se poate minca ieftin și bine?
DA! la

Restaurantul „Carul cu bere” (Sörpince)

din Giula, Piața Kossuth nr. 2.

- *Preparate ale bucătăriei tradiționale maghiare și românești*
 - *Mese festive*
 - *Sărbătorirea unor evenimente de familie*
 - *Întîlniri ale oamenilor de afaceri*
- Informații la telefon:
66/362-382**

Bărbat tînar cunoscînd limba română și maghiară perfect, cu relații comerciale în Ungaria și România s-ar angaja la o firmă română cu interese comerciale în Ungaria sau la o firmă maghiară cu interese comerciale în România, ca administrator, sau agent comercial. Tel. 06-30/92-55-583.

Atenție, filatelisții!
VÎNZARE - CUMPĂRARE de mărci poștale, seri și colecții complete!
ESTIMARE - ATESTARE de colecții și unicatelor!
Pe adresa:
EXKLUSIV-PHILATELIA Kft.
H-5700 GYULA
Tiborc u. 18.
Tel./fax: 463-341